

Panel: "Deprem ve Zemin Etüdlerinin Kentleşme Sürecindeki Yeri"

Odamız Diyarbakır İl Temsilciliği tarafından düzenlenen "Deprem ve Zemin Etüdlerinin Kentleşme sürecindeki Yeri" adlı Panel, 28 Ocak 2000 tarihinde; Diyarbakır Büyükşehir Belediyesi Tiyatro Salonu'nda yoğun bir ilgi ile izlendi. Odamız Bilimsel Teknik Kurul (BTK) İkinci Başkanı Doç. Dr. İlyas Yılmaz ile BTK Doçal Afetler Üyesi Ramazan Derrârtaş'ın katıldıkları paneli Genel Sekreter MuHu Girier yönetti.

Panel öncesi Jeoloji Mühendisleri Odası Yönetim Kurulu adına Mutlu Gürler ile JMO Diyarbakır İl Temsilciliği adına Arzu Tekay birer konuşma yaptılar. Konuşmasında, 17 Ağustos ve 12 Kasım depremleri gibi iki büyük toplumsal felaket yaşanmasına rağmen, öncelikle sorunun özünü kavramak ve kamuoyunu aydınlatmak yerine, anlamsız tartışmalarla zaman kaybedildiğini belirten Gürler, "elde yeterli veri olmaksızın" hangi hattın, hangi segmentini kırıldığı, yeni kırılacak hattın nereden geçeceği ve tek mi yoksa çift evreli olarak mı kırılacağı konusunda, zaman zaman bilim etiğinin sınırlarını zorlayan tartışmalarla sorunun bütünlüklü kavramasının engellendiğine işaret etti.

Kentleşme ve yer seçimi süreçlerinde yıllardır yaşanmakta olan olumsuzluklara ilişkin, özellikle meslek odalarının sürdürülen çalışmalarla ortaya konulan, 3194 Sayılı İmar

Yasası ve 2886 Sayılı Devlet İhale Yasası'nın eksikliklerini tartışmak dururken, gecekondun mantığı ile prtrak gibi çoğalan taşra üniversiteleri nedeni ile gündün güne düşen kalite ile eğitimi kurumlarını tartışmak gerekirken, bir müddet Marmara Denizi içerisinde yukarı aşağı hareket ettirildikten sonra» kıymeti kendinden menkul "vatanperleri" tarafından Marmara Denizi'nin dışına kadar "sürüleif fay hattı üzerinden yürütülen tartışmalarla, bilinçli bir gündem kaydırma retorığının yaratıldığını belirtti İsrarla gerçek ekseninin dışına taşınan bu tartışmalar ile azaltılan kamuoyu ilgisinin, kısa bir süre sonra medya tarafından da, yine ana ekseninden kaydırılarak sunulan, Kızılay ve prefabrike konut ile tokatçı vali sıkandallan ile ilgili haberler sonrasında, bir anda Hizbulkortra vahşeti ile bambaşka bir alana yönlendirilmiş

olduğuna dikkat çeken Gürler, "gelecekte de benzer acıların yaşanmaması için, bunca yıldır edinilen deneyimlerin sağlıklı bir biçimde irdelenmesinin gerekliliği artık ertelenemez bir zorunluluktur. Bu anlamda daima canlı tutulan bir kamu belleği oluşturmak ve yaşanan deneyimlerin aktarımını sağlamak meslek odalarının ana görevlerinden biri olmalıdır.. Bu tesbitlerden hareketle düzenlenen bu panelde asıl amaç» konuyu gerçek sahiplerine maletmek ve yaşananların nesnesi konumunda olagelen insanlarımızı bu sürece dahil olmaya davet etmektir" diyerek sözlerini tamamladı.

Diyarbakır İl Temsilciliği adına konuşan Jeoloji Mühendisi Arzu Tekay, yaptığı takdim konuşmasında, özellikle 2 Eylül'99 tarihinde yayınlanan yönetmelik sonrasında yaşanan gelişmeleri özetledi. Diyarbakır özelinde, yönetmelik öncesi ve sonrasındaki uygula-

HŞiatla katıldığı aksaklıklara değinen Tekay, başta Büyükşehir olmak üzere Diyarbakır'da hemen tüm belediyelerle, JMO İl Temsilciliği olarak ortak mesleki denetim ve işbirliği protokollerinin imzalandığını belirterek, tüm duyarlı yere! 'yönetimlere teşekkürlerini ilettili.

Etkinliğin düzenlenilmesinde verdiği: katkılardan ötürü Konutbank'a Panel katılımcılarına ye düzenlemede emeği geçen herkese teşekkür eden Tekay, panel öncesinde sabah kuşağında, tüm panelistleri canlı yayına konuk eden ve panel sonuna dek kayıtlayan TRT GAP Radyo ve Televizyonu yöneticileri ile yerel basın temsilcilerine de kamuoyu adına teşekkürlerini sunarak konuşmasını tamamladı.

Panelde ilk konuşmayı Ramazan Demirtaş yaptı,. Yerkürenin oluşum süreçlerin« irdeleyerek başladığı konuşmasında, yerkabuğunun yapısından, plaka tektoniğinin temel ilkelerinden genel hatları ile söz eden Demirtaş, temel kavramlarla tanımladığı "Deprem" olgusunu, oluşum mekanizmasından başlayarak, dünyadan ve ülkemizden bolca örneklemelerle farklı deprem tipolojilerini de

aktardıktan sonra aktararak,, sistematik bir sınıflandırma yöntemi ile irdiledi,

Uzunca süredir çalışmakta olduğu Afet İşleri Genel Müdürlüğü tarafından yapılan çalışmalardan elde edilen zengin deneyimleri de örnekleyerek konuşmasını sürdüren Demirtaş, gerek sürdürdüğü akademik çalışmalarda, gerekse Jeoloji Mühendisleri Odası Bilimsel Teknik Kurum Doğal Afetler Üyesi olarak katıldığı çalışmalarda edindiği birikimlerle, uygulamadan doğan bir çok aksaklığı gözler önüne serdi.

Geçtiğimiz yıllarda yapılan "Türkiye Deprem Bölgeleri Haritası" çalışmasına JMO adına hazırlanarak sunulan eleştirel raporlara, rağmen bugün uygulamada olan revize edilmiş haldeki son haritanın da halen ciddi eksiklikleri olduğuna dikkat çekti Mevcut "Türkiye Diri Fay Haritasında bulunan Ecemiş Kondoru'nun' dahi "Deprem Bölgeleri Haritası"nda ihmal edildiğini ve benzeri örnekleri çoğaltmanın mümkün olduğunu belirten Demirtaş, "Türkiye Deprem Bölgeleri Haritasının, güncel bilgilerle revize edilerek yeniden hazırlanması gerektiğini sözlerine ekledi.

İmar planlama çalışmalarında, yeni yerleşim alanlarının seçimi süreçlerinde mikro belgelendirme çalışmalarının önemine değinen Demirtaş, Jeoloji Mühendislerince üretilecek altlık verilerin bu süreçlerdeki yerine ve önemine örneklemelerle dikkat çekti.

17 Ağustos ye 12 Kasım depremleri nedeni ile ülke ve bilim insanlarının gündemine oturan Kuzey Anadolu Fayı ile Doğu Anadolu Fayı'nın "eşlenik faylar" olmasından hareketle önümüzdeki yıllarda, uzunca süredir hareketsiz olan Doğu Anadolu Fayı'nın hareketli bir döneme geçeceğine işaret eden Demirtaş, ilginin KAF ile sınırlandırılmaması yönünde bir uyan ile sözlerini tamamladı.

Doç. Dr. İlyas Yılmaz ise, bilgisayar destekli "data show" yardımı yaptığı ile konuşmasında, sana! ortamda hazırlanan somut ve güncel örneklerin de zenginliği sayesinde ilgi ile izlendi.

Geçmişten günümüze yaşanan bir çok örnekte, büyük ölçekli sanayi yatırımlarının ve mühendislik projelerinin taşınımı öncesinde, jeolojik-jeoteknik araştırma l a r ın göz ardı edilmesi nedeni ile yaşanan olumsuz

zluklan rakamsal verilerle sunan "Yılmaz" ulusal kaynaklarımızın yıllardır "başa, taşa ve boşa" aktırıldığını söyledi. 450 km'lik Ankara-Istanbul Otoyolu'nun 250 km'sinin aktif fay zonu üzerinden geçirildiğini oysa yıllar öncesinden yapılan çalışmalarla sunulan Ayaş-Mudurnu hattının çok daha ekonomik ve doğru bir tercih olduğunu belirtti. Tamamen faylar tarafından oluşturulmuş ovalardan geçirilerek inşa edilen bu yolun, sanayi yatırımlarının da aynı ova üzerindeki verimli tarım toprakları üzerinde gerçekleştirilmesine yol açtığını ve böylece birinci derecede deprem bölgesi olan bu bölgede denetimsiz ve kaçak yapılaşmanın da bir anlam da teşvik edildiğini hatırlattı.

Tarsus-Adana Gaziantep Otoyollu projesinde de benzer yaklaşımlarla yapılan uyarılara rağmen, seçilen geçkinin yanlışlığı nedeni ile, projenin 360 milyon Dolar (\$) a tamamlanması planlanırken şuanakadar 2,5 milyar Dolar (\$) dolayında bir maliyete ulaşıldığını hatırlattı.

Çağdışı yaklaşımların, Başkanın dört büyük içme suyu barajı üzerinden geçirilen otoyol örneğinde de gözler önüne serildiğini belirten Yılmaz, ayrıca üç yanı denizlerle çevre! ülkemizde ulaşım sistemleri içerisinde otoyollara verilen ağırlığın anlaşılmasız olduğunu sözlerine ekledi. Her konuda örnek gösterilen ABD'de toplu taşımacılıkta karayolu % 27.2, demiryolu % 38.3 ve denizyolu % 24 havayolu % 10.5 iken, ülkemizde bu oranların, karayolu % 95, demiryolu % 04.0, denizyolu % 0.80 ve havayolunun ise % 0.20 olduğunu hatırlatan Yılmaz, "Demiryolunu komünist ülkelerin tercihi olarak sunmaya çablayanlar, ABD'nin ne denli komünist olduğu konusunda ne diyecekler merak ediy-

orum" diyerek sözlerini sürdürdü»

Kentsel planlama çalışmalarında», imar süreçlerinde jeolojik jeoteknik çalışmaların standartları ve yaşanan olumsuzlukların giderilmesine ilişkin, somut önerilerle açıklamalar sunan Yılmaz, önümüzdeki süreçte hizmet içi eğitim çalışmalarına ağırlık verilmesi gerektiğini de hatırlatarak, meslektaşlarımıza, bu konudaki çalışmalarında itinalı olmaları ve toplumsal duyarlılıklarını, meslek etiklerini ön planda tutarak bu süreçlerde hizmet üretmeleri yönünde uyarılarda bulundu.

Matematik, Fizik Kimya ve Biyoloji ile birlikte Jeoloji'nin 5. Temel bilim dalından biri olduğunu hatırlatan Yılmaz "bilimi yok sayan anlayışların tüm toplumlumuza nelere mal olduğunu yaşayarak gördük. Artık yeni bir yaklaşımla bu hatalarda hızla sıyrılmak ve geleceğimizi bilimin ışığı altında planlamak zorundayız, bu konuda toplumun tüm fertlerine sorumluluk

düşmekte" diyerek sözlerini tamamladı. Yılmaz, son söz olarak; "Ovalarınızı geri istiyoruz, depremlerle oluşan verimli tarımı arazilerine sanayi yapımları yapmak ve imar izni vermek yeni toplu katliamlara imza atmak anlamına gelir, bu imzayı koyacak olanları bir kez daha düşüncelerini salık veriyoruz, aksi takdirde yaşanacakların hesabını veremeyeceklerdir" diyerek sunumunu bitirdi.

Katılımcıların yoğun soru bombardımanı ile geç saatlere kadar süren panel bitene kadar, izleyicilerin ilgisi bir an olsun eksilmedi. İzleyiciler arasında bulunan Belediye Başkanları, panel sonrasında Diyarbakır İl Temsilcisi Yrd. Doç. Dr. Orhan Kavak şahsında yerel oda yöneticilerine ve Ankara'dan gelen katılımcılara teşekkürlerini ileterek benzer etkinliklerin belirli periyotlarla sürdürülmesi konusunda taleplerini iletilmişlerdir.

MERSİNDE DEPREM PANELİ DÜZENLENDİ

31 Ocak 2000 tarihinde Odamızın Mersin İl Temsilciliği'nce "Mersin'in Depremşelliği, Deprem-Zemin-Yapı İlişkisi" konulu bir panel düzenlendi. Oda Başkanımız Ayhan Kösebalaban'ın açış konuşmasını yaptığı panele Prof.Dr. Aykut Barka, Doç.Dr. Reşat Ulusay, Dr. Fuat Şaroğlu ve Dr. Bülent Kiper konuşmacı olarak katıldı. İçel İl Temsilcimiz Dr. Zeynel Demirel'in yönettiği panelde Türkiye'nin depremselliği alınması gereken önlemler, deprem-zemin-yapı ilişkisi ve Mersin ilinin deprem riski bütün ayrıntıları ile tartışıldı. Geniş bir izleyici kitlesinin katıldığı panel oldukça ilgi gördü.